

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och lag om ändring av 11 b § i lagen om fritt bildningsarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och lagen om fritt bildningsarbete.

Statsrådet har beslutat att frysa indexhöjningarna på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde åren 2016—2019 som en del av de statsekonomiska anpassningsåtgärder som statsrådet fattat beslut om. Enligt förslaget genomförs för 2019 med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet en besparing som motsvarar indexhöjningarna i fråga om finansieringen av de verksamheter inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen som omfattas av indexhöjningen. Enligt förslaget görs indexhöjningen för museer, teatrar och orkestrar och grundläggande konstundervisning samt gymnasiutbildning kalkylmässigt år 2019, men en motsvarande besparing beaktas i eurobeloppen så att de genomsnittliga priserna per enhet för varje kulturinstitutions- och utbildningsform minskar med ett belopp som motsvarar indexhöjningen.

På motsvarande sätt föreslås att lagen om fritt bildningsarbete ändras så att indexhöjningen för 2019 görs kalkylmässigt, men så att avdrag som motsvarar indexhöjningen för 2019 görs i de genomsnittliga priserna per enhet för läroanstalter inom fritt bildningsarbete.

Enligt förslaget ska alla de besparingar som motsvarar indexhöjningar bli bestående.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2019.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009), nedan finansieringslagen, föreskrivs om finansiering av förskoleundervisning och grundläggande utbildning som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet, finansiering per antalet ledda timmar i fråga om morgon- och eftermiddagsverksamhet, finansiering per undervisningstimme i fråga om grundläggande konstundervisning, finansiering av gymnasieutbildning och yrkesutbildning samt finansiering av museer, teatrar och orkestrar. I finansieringslagen föreskrivs om finansiering av sådana verksamheter inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen som inte finansieras med finansministeriets åldersklassbaserade statsandel.

Med stöd av 23 § i finansieringslagen justeras årligen genom förordning av statsrådet de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning och grundläggande konstundervisning som läggs till grund för finansieringen för det följande finansåret så att de motsvarar den uppskattade kostnadsnivån, i enlighet med vad som bestäms i 54 § 2 mom. och 57 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. I 23 b § i finansieringslagen föreskrivs om det avdrag som beräknats enligt utbildningsform som görs från det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning och grundläggande konstundervisning. Avdraget som gäller gymnasiet består utöver av besparingarna år 2014 och 2015 även av de uteblivna justeringarna enligt den uppskattade kostnadsnivån åren 2013 och 2014 samt av besparingen som motsvarar indexhöjningen åren 2016 och 2018. Avdraget är 1 091,22 euro i fråga om gymnasieutbildning, och 2,88 euro i fråga om grundläggande konstundervisning. I 2 mom. i paragrafen föreskrivs om miniminivån på de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning och grundläggande konstundervisning.

Genom lagen om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (374/2017), som träder i kraft den 1 januari 2019, preciserades beviljandet av finansiering för en särskild utbildningsuppgift. Vid beräkningen av priserna per enhet för gymnasiet enligt 24 § 1 mom. reserveras för finansieringen för den särskilda utbildningsuppgiften ett separat anslag genom att ett kalkylerat avdrag på 1,57 procent görs i kostnadsgrunden som är avsedd för att beräkna priserna per enhet för gymnasiet. Enligt 24 a § beviljas anordnare av gymnasieutbildning som tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift ett belopp som sammanlagt motsvarar den andel som dragits av de riksomfattande totalkostnaderna för gymnasieutbildning enligt 24 § 1 mom. omvandlad till ifrågavarande räkenskapsårs kostnadsnivå.

I 29 § 1 mom. i finansieringslagen föreskrivs om beräkandet av priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning. I momentet föreskrivs om beräkandet av priserna per enhet för följande funktioner: påbyggnadsundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen, förskoleundervisning för elever med förlängd läroplikt som fyller fem år det år som förskoleundervisningen inleds, grundläggande utbildning för andra än läropliktiga, undervisning enligt lagen om grundläggande utbildning som ordnas utomlands, tilläggskostnader som orsakas av förskoleundervisning och grundläggande utbildning för elever med mycket svår utvecklingsstörning som omfattas av förlängd läroplikt och andra elever som omfattas av förlängd läroplikt, tillägg för internatskola och skolhemsförhöjning för privata utbildningsanordnare.

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet grundar sig på hemkommunsersättningens grunddel som fastställts av finansministeriet och som år 2018 är 6 511,92 euro. Enligt formeln i momentet avdras från hemkommunsersättningens grunddel 236,07 euro som utgörs av ändringarna enligt kostnadsnivån som uteblev åren 2013—2014 och besparingen som motsvarar indexhöjningen åren 2016 och 2018. Priserna per enhet per elev, närvaromånad eller kurs för sådana verksamheter som avses i 1 mom. fås så att ovannämnda 236,07 euro dras av från grunddelen av hemkommunsersättningen och skillnaden multipliceras med koefficienten för ifrågavarande verksamhet i tabellen i momentet.

Bestämmelser om priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar och om beräkningen av dessa finns i 35 och 35 a § i finansieringslagen. Enligt 35 § i finansieringslagen beräknas priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar särskilt för varje form av konst- och kulturinstitution varje år genom att driftskostnaderna för institutionernas verksamhet under året före det år som föregår det då priset per enhet bestäms divideras med kulturinstitutionernas totala antal faktiska årsverken under samma kalenderår.

Undervisnings- och kulturministeriet bestämmer priset per enhet i enlighet med den beräknade kostnadsnivån för finansåret och så att de förändringar i verksamhetens omfattning och art som föranleds av statens åtgärder i tillämpliga delar beaktas i enlighet med vad som bestäms i 23 § 1 mom. När priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar beräknas avdras från dem årligen enligt 35 § följande belopp: 1) för museer 16 479 euro, 2) för teatrar 10 707 euro och 3) för orkestrar 10 612 euro.

Priset per enhet för museer, teatrar och orkestrar ska inte graderas. I statsandelsfinansieringen för museer, teatrar och orkestrar ingår ingen lagstadgad kommunal finansieringsandel.

Som en del av reformen av yrkesutbildningen har lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändrats i fråga om finansieringen av yrkesutbildning från början av 2018. Finansieringen av yrkesutbildningen grundar sig på ett anslag i statsbudgeten.

1.2 Lagen om fritt bildningsarbete

I lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) föreskrivs om finansieringen av fritt bildningsarbete. Läroanstalter inom fritt bildningsarbete är folkhögskolor, medborgarinstitut, studiecentraller, idrottsutbildningscenter och sommaruniversitet. Undervisnings- och kulturministeriet fastställer årligen inom ramen för statsbudgeten det antal studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar som läggs till grund för beräkningen av statsandelen.

Statsandelen för alla läroanstaltsformer för fritt bildningsarbete bildas så att grunden för statsandelen för driftkostnaderna utgörs av produkten av prestationer och det för en prestation bestämda priset per enhet enligt driftskostnaderna för respektive läroanstaltsform. Prestationen och statsandelsprocenten varierar beroende på läroanstaltsformen. Enligt 11 § 1 mom. i lagen om fritt bildningsarbete bestämmer undervisnings- och kulturministeriet priserna per enhet i fråga om studerandeveckor, studerandedygn, studerandedagar och undervisningstimmar för det följande året.

Enligt 11 b § 1 mom. i lagen om fritt bildningsarbetet avdras från priset per enhet för läroanstalter inom fritt bildningsarbete ett eurobelopp som består av ändringen i kostnadsnivån som uteblev åren 2013-2014 och besparingen som motsvarar indexhöjningen åren 2016 och 2018.

Enligt momentet avdras från priset per enhet för en folkhögskolas studerandevecka 11,19 euro, för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 3,35 euro, för ett medborgarinstituts undervisningstimme 3,18 euro, för ett sommaruniversitets undervisningstimme 5,83 euro och för en studiecentrals undervisningstimme 3,87 euro.

1.3 Bedömning av nuläget

Till de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning och grundläggande konstundervisning har man riktat avdrag som beräknats enligt utbildningsform. I fråga om gymnasiet består avdraget utöver av besparingarna år 2014 och 2015 även av de uteblivna justeringarna enligt den uppskattade kostnadsnivån åren 2013 och 2014 samt av besparingen som motsvarar indexhöjningen åren 2016 och 2018. Från hemkommunsersättningens grunddel för förskoleundervisning och grundläggande utbildning har man årligen dragit av ett eurobelopp som har bestått av de uteblivna ändringarna enligt kostnadsnivån åren 2013—2014 och besparingen som motsvarar indexhöjningen åren 2016 och 2018. I de genomsnittliga priserna per enhet för läroanstalter inom fritt bildningsarbete har man gjort ett avdrag som motsvarar den uteblivna justeringen enligt förändringen i kostnadsnivån åren 2013 och 2014 och en besparing som motsvarar indexhöjningen åren 2016 och 2018. Därtill har antalet prestationer minskats.

Det är svårt att fullständigt bedöma de genomförda sparbeslutens konsekvenser för utbildningsanordnarnas och läroanstalternas huvudmäns verksamhetsförutsättningar. Anordnare av förskoleundervisning och grundläggande utbildning och gymnasieutbildning samt huvudmän för läroanstalter inom fritt bildningsarbete har varit tvungna att anpassa sin verksamhet till de tillgängliga resurserna.

Besparingarna i statsandelarna till museer, teatrar och orkestrar har 2012—2017 uppgått till sammanlagt 20,86 miljoner euro. Besparingen utgörs av utgiftsbesparingar som avtalats om i tidigare rambeslut för åren 2012, 2015, 2016 och 2017 och som har gjorts permanenta. Dessutom har man åren 2014, 2016 och 2018 verkställt besparingar på sammanlagt cirka 2,36 miljoner euro som motsvarar indexhöjningarna. Besparingarna har verkställts genom att priserna per enhet har sänkts.

Det är svårt att fullständigt bedöma hur de genomförda sparbesluten påverkar även museernas, teaternas och orkestrarnas verksamhetsförutsättningar.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

I sitt regeringsprogram har statsminister Juha Sipiläs regering förbundit sig att under regeringsperioden fatta de beslut om besparingar och strukturella reformer som behövs för att täcka underskottet i de offentliga finanserna. I regeringsprogrammet har man kommit överens om anpassningsåtgärder för att omedelbart stärka den offentliga ekonomin. Som en del av regeringens beslut om anpassningsåtgärder inom de offentliga finanserna har regeringen beslutat att frysa indexhöjningarna inom undervisnings- och kulturverksamhetens förvaltningsområde 2016—2019. År 2017 beaktades frysningen som en del av den negativa ändringen av kostnadsnivån som orsakades av sänkningen av arbetsgivaravgifterna och ändringarna i finansieringsansvaret enligt konkurrenskraftsavtalet.

Genom denna proposition genomförs regeringens beslut om frysning av indexhöjningarna på undervisnings- och kulturministeriets verksamhetsområde åren 2016—2019 i fråga om 2019, med undantag för yrkesutbildningen.

Ovannämnda indexfrysning, som i regeringsprogrammet noterats som anpassningsåtgärd inom statsfinanserna, gäller alla statsandelar inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Därför gäller indexfrysningen även de statsandelar som beviljas enligt lagen om fritt bildningsarbete, varvid förändringen i kostnadsnivån enligt 12 § i lagen om fritt bildningsarbete inte tas i beaktande i de priser per enhet som beräknas och fastställs för 2019 med stöd av lagen om fritt bildningsarbete.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Sparberäkningen grundar sig på prestationsmängderna enligt budgetpropositionen för 2018. Den uppskattade indexhöjning som använts vid beräkningen av besparingen uppgår till 1,3 procent för 2019.

Besparingen i statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamheten som motsvarar indexhöjningarna för 2019 är totalt ca 11,1 miljoner euro och i fråga om läroanstalter inom fritt bildningsarbete 1,3 miljoner euro. Dessutom är besparingen i kommunernas självfinansieringsandel inom gymnasieutbildningen cirka 5,5 miljoner euro, varvid den totala besparingen inom gymnasieutbildningen uppgår till cirka 9,3 miljoner euro.

Till följd av att besparingarna som motsvarar indexhöjningarna för 2019 görs bestående görs ett avdrag som minskar statsandelen för huvudmän till museer, teatrar och orkestrar med totalt 1,66 miljoner euro. Enligt förslaget genomförs indexfrysningen så att indexhöjningen för 2019 görs kalkylmässigt men en motsvarande besparing beaktas i priserna per enhet som ett eurobelopp i fråga om konst- och kulturinstitutionsformen. Enligt förslaget riktas en bestående besparing på 0,57 miljoner euro till museernas statsandelar, 0,80 miljoner euro till teatrarnas statsandelar och 0,29 miljoner euro till orkestrarnas statsandelar. I eurobeloppen ingår de enskilda aktörernas mervärdesskatteverkningar.

Tabellen nedan illustrerar besparingarna i statsandelen som motsvarar indexjusteringarna:

Finansieringsform	Uppskattad besparing i statsandelen
Grundläggande utbildning (verksamheter enligt finansieringslagen)	4,25 milj. euro
Gymnasieutbildning	3,82 milj. euro
Grundläggande konstundervisning	1,06 milj. euro
Medborgarinstitut	1,11 milj. euro
Studiecentraler	0,20 milj. euro
Museer, teatrar och orkestrar	1,66 milj. euro

3.2 Konsekvenser för kommunernas, utbildningsanordnarnas, myndigheternas samt museernas, teaternas och orkestrarnas huvudmäns verksamhet

Propositionen har inga konsekvenser för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna och inte heller för myndigheternas verksamhet.

På grund av besparingen som motsvarar indexhöjningen måste de kommuner och andra aktörer som fungerar som utbildningsanordnare samt läroanstalternas huvudmän i någon mån anpassa sin verksamhet, eftersom förändringen i kostnadsnivån 2019 inte beaktas i finansieringen. Detta förutsätter att produktiviteten höjs för den verksamhet som ordnas av de kommuner och andra aktörer som fungerar som utbildningsanordnare samt läroanstalternas huvudmän och att kostnaderna för verksamheten sänks.

Till följd av besparingen som motsvarar indexhöjningen år 2019 måste museerna, teaternas och orkestrarna som omfattas av statsandel göra tilläggsanpassningar i sin verksamhet och utveckla verksamhetens produktivitet. Sparåtgärderna kan ha konsekvenser för museernas, teaternas och orkestrarnas verksamhetsförutsättningar samt för sysselsättningen inom branschen.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Propositionen har den 11 september 2018 behandlats i sektionen för bedömning av ekonomiska konsekvenser vid delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning. Propositionen har granskats av justitieministeriets laggranskningsenhet.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

På grund av att propositionen är snäv och har en brådskande tidtabell har remissyttranden begärts endast av ett fåtal parter. Remissyttranden begärdes av finansministeriet, Finlands Kommunförbund rf, Finlands Museiförbund rf, Finlands Symfoniorkestrar rf., Centralförbundet för Finlands Teaterorganisationer rf., Förbundet för grundläggande konstundervisning TPO rf och Fritt bildningsarbete rf.

I sitt yttrande anser Finlands Kommunförbund rf att åtgärderna för att stärka den kommunala ekonomin är viktiga, men konstaterar att de långsiktiga nedskärningarna av den statliga finansieringen till småbarnspedagogiken, utbildningen och kulturväsendet är oroväckande. Kommunförbundet anser att finansieringsansvaret inte genom olika statliga nedskärningar kan överföras på kommunerna och utbildningsanordnarna i oskälig utsträckning. Kommunförbundet anser det vara viktigt att konsekvenserna av de statliga nedskärningarna åren 2012—2019 utvärderas och att det granskas om finansieringen är tillräcklig för att ordna och vidareutveckla uppgifterna inom undervisnings- och kulturverksamheten.

I sitt remissyttrande betonar Finlands museiförbund rf att nedskärningarna försvagar och har märkbart försvagat museernas möjligheter att handha sin grundläggande samhällsuppgift. I stället för att fortsätta nedskärningarna bör man enligt museiförbundet inleda ett finansieringsprogram för kulturen, där också museernas finansieringsnivå lyfts till en nivå som motsvarar den lagstadgade nivån och höjningen av kostnadsnivån. Ett sådant program är enligt Museiförbundet nödvändigt även för genomförandet av statsandelsreformen för museer. Museiförbundet föreslår att lagförslaget förkastas och att ett nödvändigt indexjusteringsprogram inleds.

Enligt Finlands Symfoniorkestrar rf kommer de planerade nedskärningarna att försvaga hela orkestersektorn genom att anpassningsåtgärderna pågått så länge, eftersom ca 80 % av orkestrarnas alla utgifter är löne- och socialutgifter. Finlands Symfoniorkestrar r.f. föreslår att lagförslaget ändras så att finansieringen av orkestrarna lyfts till lagstadgad nivå och att den föreliggande propositionen förkastas. I sitt remissyttrande betonar Centralförbundet för Finlands Teaterorganisationer rf att staten ständigt minskar teatrarnas statsandelar/finansiering till en nivå som är lägre än kostnadsutvecklingen och att ingenting har gjorts för att korrigera situationen. Samtidigt har statsandelsreformen för utövande konst, som har beretts under denna regeringsperiod, lagts på is och inför den kommande regeringsperioden har inga anslag reserverats för den inom ramen för statsekonomin. I sitt remissyttrande lyfter Centralförbundet för Finlands Teaterorganisationer rf därtill fram att det i Finland årligen produceras allt färre teaterföreställningar, även om antalet teaterbesök per invånare fortfarande hör till det högsta i världen.

Finansministeriet har inte haft någonting särskilt att yttra i ärendet. Förbundet för grundläggande konstundervisning TPO rf och Fritt Bildningsarbete rf har inte lämnat in ett yttrande inom utsatt tid.

Efter remissbehandlingen har statsandelsindex för 2019 ändrats från 1,4 procent till 1,3 procent. Detta innebär att besparingarna till följd av att indexhöjningarna uteblir blir mindre än i det förslag som skickades på remiss.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2019 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

23 b §. *Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet.* Det föreslås att man till avdragen från de genomsnittliga priserna per enhet för gymnasieutbildning och grundläggande konstundervisning som föreskrivs om i 1 mom. lägger till en indexfrysning för 2019 så att indexhöjningen görs kalkylmässigt men att en besparing av motsvarande belopp beaktas som avdrag i de utbildningsformsspecifika eurobeloppen enligt 23 b §. Besparingens verkningar är bestående. Enligt förslaget ökas eurobeloppet som avdras från det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning med 90,97 euro, varvid avdraget från det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning blir 1 182,19 euro. Enligt förslaget ökas eurobeloppet som avdras från den grundläggande konstundervisningen med 1,04 euro, varvid avdraget från det genomsnittliga priset per enhet för grundläggande konstundervisning blir 3,92 euro.

Enligt förslaget ändras miniminivån på det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning i 2 mom. eftersom 24 § 1 mom. ändras genom en lag (374/2017) som träder i kraft den 1 januari 2019 så att man för tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift gör ett kalkylerat avdrag på 1,57 procent i kostnadsgrunden som är avsedd för att beräkna priserna per enhet för gymnasiet Efter att sättet som det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning beräknas på ändras är det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning minst 5 860,80 euro.

24 b §. *Avdrag från tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet.* Genom lagändringen (374/2017) som träder i kraft den 1 januari 2019 beviljas som tilläggsfinansiering för en särskild utbildningsuppgift det belopp som föreskrivs i 24 § 1 mom. ändrat till kostnadsnivån för finansåret. Frysningen av indexhöjningarna på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde år 2019 gäller även tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet. På grund av detta föreslås att en ny 24 b § fogas till lagen. År 2019 avdras enligt den nya paragrafen 145 000 euro från tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet som beräknats i enlighet med 24 a §.

29 §. *Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning.* I 1 mom. föreskrivs om formler och koefficienter för beräkandet av priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning som förvaltas av undervisnings- och kulturministeriet. Enligt förslaget ska eurobeloppet 236,07 euro som enligt momentet avdras från hemkommunsersättningens grunddel ökas med en besparing på 84,70 euro som motsvarar indexhöjningen för 2019, dvs. det totala eurobeloppet som avdras ska vara 320,77 euro. Priserna per enhet per elev, närvaromånad eller kurs för sådana verksamheter inom förskoleundervisning och grundläggande utbildning som avses i 1 mom. fås så att ovannämnda 320,77 euro dras av från grunddelen av hemkommunsersättningen och skillnaden multipliceras med koefficienten för ifrågavarande verksamhet i tabellen i momentet.

35 a §. *Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar.* Det föreslås att paragrafen ändras så att det från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § från och med 2019 årligen ska dras av 17 571 euro för museer, 11 525 euro för teatrar och 11 389 euro för orkestrar. Syftet med avdraget är att indexfrysningen för 2019, som gjorts i enlighet med rambeslutet för 2016—2019, blir bestående.

60 §. Rättelseförfarande och ändringssökande. Begränsningen i 3 mom. som gäller rättelseyrkande och ändringssökande hänvisar till moment som delvis redan upphävts. Hänvisningen har korrigerats så att den motsvarar gällande 48 §.

1.2 Lagen om fritt bildningsarbete

11 b §. Avdrag från priset per enhet för läroanstalter. Enligt förslaget ändras 1 mom. så att en kalkylmässig indexhöjning för 2019 görs i de genomsnittliga priserna per enhet för en folkhögskolas studerandevecka, ett medborgarinstituts undervisningstimme, ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn, ett sommaruniversitets undervisningstimme och en studiecentrals undervisningstimme som används som grund för finansieringen, men en besparing av motsvarande belopp läggs till eurobeloppen i 11 b § som avdras från ifrågavarande verksamheter. Eurobeloppet som avdras i enlighet med momentet ska enligt förslaget höjas med 3,59 euro för en folkhögskolas studerandevecka, med 1,08 euro för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn, med 1,14 euro för ett medborgarinstituts undervisningstimme, med 1,79 euro för ett sommaruniversitets undervisningstimme och med 1,89 euro för en studiecentrals undervisningstimme. Det föreslås att besparingseffekten ska göras bestående. I fråga om folkhögskolor, sommaruniversitet och riksomfattande idrottsutbildningscenter medför indexfrysningen för närvarande inga besparingar, eftersom de faktiska kostnaderna för dessa med beaktande av besparingarna understiger miniminivån för priset per enhet som föreskrivs i 2 mom., varvid indexfrysningen inte påverkar priset per enhet.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Lagarna tillämpas första gången på finansiering och statsandelar som beviljas för 2019.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås det sådana ändringar av finansieringslagen och av lagen om fritt bildningsarbete som hänför sig till besluten om besparingar i statsfinanserna. De föreslagna ändringarna bidrar till genomförandet av statsrådets beslut om frysning av indexhöjningar på undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. De föreslagna ändringarna av finansieringslagen innebär att de tillgängliga resurserna minskar eftersom höjningen till följd av förändringen i kostnadsnivån uteblir.

Grundlagsutskottet har enligt vedertagen praxis bedömt lagstiftningen om statsandelar både med tanke på tryggheten av de sociala och kulturella grundrättigheterna och med tanke på det kommunala självstyret enligt 121 § i grundlagen. Enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis ska man vid bestämmandet om kommunernas uppgifter i enlighet med finansieringsprincipen se till att kommunerna har faktiska förutsättningar att fullgöra sina skyldigheter (GrUU 60/2014 rd). I den föreslagna propositionen ingriper man inte i omfattningen på den utbildning som kommunen anordnar, och man ökar inte heller kommunernas finansieringsansvar. Den föreslagna ändringen av beloppet på statsandelen kan inte bedömas äventyra kommunernas möjlighet att självständigt besluta om sin ekonomi, och därmed kan regeringspropositionen inte anses kränka det kommunala självstyret som föreskrivs om i 121 § i grundlagen.

Systemet med statsandelarna för undervisnings- och kulturväsendet genomför för sin del de skyldigheter att trygga de kulturella rättigheterna som det allmänna har enligt 16 § 2 mom. i

grundlagen. Grundlagsutskottet har i sin praxis den senaste tiden (GrUU 16/2014 rd) godkänt en rätt bred prövningsmarginal för lagstiftarna då de har föreskrivit om nedskärningar i statsandelssystemet. De föreslagna ändringarnas konsekvenser för verksamheten för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen samt museer, teatrar och orkestrar samt för läroanstalterna inom det fria bildningsarbetet kan inte anses vara så betydande att den föreslagna lagstiftningen kan anses äventyra förverkligandet av de kulturella rättigheter som tryggas av grundlagen. Regeringen anser att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 23 b §, 29 § 1 mom., 35 a § och 60 § 3 mom.,
av dem 23 b § sådan den lyder i lagarna 532/2017 och 957/2017 samt 29 § 1 mom. och 35 a § sådana de lyder i lag 957/2017, och
fogas till lagen temporärt en ny 24 b § som följer:

23 b §

Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet

Från de genomsnittliga priser per enhet som beräknas i enlighet med 23 § 1 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) i fråga om gymnasieutbildning 1 182,19 euro,
- 2) i fråga om grundläggande konstundervisning 3,92 euro.

Trots det som föreskrivs i 1 mom. ska det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning dock vara minst 5 860,80 euro och det genomsnittliga priset per enhet för grundläggande konstundervisning minst 74,92 euro.

24 b §

Avdrag från tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet

Från den i enlighet med 24 a § beräknade tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet avdras 156 000 euro år 2019.

29 §

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Priserna per enhet för de verksamheter som avses i 2 § 2 mom. 1—5 och 9 punkten fås genom att man från den grunddel av hemkommunsersättningen som finansministeriet bestämt i enlighet med 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice drar av 320,77 euro och multiplicerar skillnaden med följande koefficienter:

RP 126/2018 rd

	per elev	per närvaromånad per kurs
Tilläggsundervisning	1,26	
Förlängd läroplikt, förskoleundervisning för femåringar	1,41	
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, elever med mycket svår utvecklingsstörning	4,76	
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, andra elever än elever med mycket svår utvecklingsstörning	2,97	
Tillägg för internatskola	0,46	
Skolhemsförhöjning	1,86	
Undervisning utomlands enligt lagen om grundläggande utbildning	1,23	
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen		0,186
Annan grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning än den som avses i 2 mom. i den paragrafen		0,046

35 a §

Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § 1—3 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) från priset per enhet för museer 17 571 euro,
- 2) från priset per enhet för teatrar 11 525 euro,
- 3) från priset per enhet för orkestrar 11 389 euro.

60 §

Rättelseförfarande och ändringssökande

Till den del beslutet gäller de antal elever eller studerande som avses i 48 § 1 mom. får dock inte rättelse yrkas eller ändring sökas i beslutet.

RP 126/2018 rd

Denna lag träder i kraft den
cember 2019.

20. Bestämmelserna i 24 b § gäller till och med den 31 de-

2.

Lag

om ändring av 11 b § i lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 11 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 958/2017, som följer:

11 b §

Avdrag från priset per enhet för läroanstalter

Från det pris per enhet som bestämts i enlighet med 11 §, i vilket förändringarna enligt 12 § i kostnadsnivån och i verksamhetens omfattning och art har beaktats, avdras

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 14,78 euro,
- 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 4,43 euro,
- 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 4,32 euro,
- 4) för ett sommaruniversitets undervisningstimme 7,62 euro,
- 5) för en studiecentrals undervisningstimme 5,76 euro.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 14 september 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 23 b §, 29 § 1 mom., 35 a § och 60 § 3 mom.,
av dem 23 b § sådan den lyder i lagarna 532/2017 och 957/2017 samt 29 § 1 mom. och 35 a § sådana de lyder i lag 957/2017, och
fogas till lagen temporärt en ny 24 b § som följer:

Gällande lydelse

23 b §

Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet

Från de genomsnittliga priser per enhet som beräknats i enlighet med 23 § 1 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) i fråga om gymnasieutbildning 1 091,22 euro,
- 2) i fråga om grundläggande konstundervisning 2,88 euro.

Trots det som föreskrivs i 1 mom. ska det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning dock vara minst 5 954,28 euro och det genomsnittliga priset per enhet för grundläggande konstundervisning minst 74,92 euro.

Föreslagen lydelse

23 b §

Avdrag från det genomsnittliga priset per enhet

Från de genomsnittliga priser per enhet som beräknas i enlighet med 23 § 1 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) i fråga om gymnasieutbildning 1 182,19 euro,
- 2) i fråga om grundläggande konstundervisning 3,92 euro.

Trots det som föreskrivs i 1 mom. ska det genomsnittliga priset per enhet för gymnasieutbildning dock vara minst 5 860,80 euro och det genomsnittliga priset per enhet för grundläggande konstundervisning minst 74,92 euro.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 b §

Avdrag från tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet

Från den i enlighet med 24 a § beräknade tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet avdras 156 000 euro år 2019.

29 §

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Priserna per enhet för de verksamheter som avses i 2 § 2 mom. 1—5 och 9 punkten fås genom att man från den grunddel av hemkommunsersättningen som finansministeriet bestämt i enlighet med 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice drar av 236,07 euro och multiplicerar skillnaden med följande koefficienter:

	per elev	per närvaromånad	per kurs
Tilläggsundervisning	1,26		
Förlängd läroplikt, förskoleundervisning för femåringar	1,41		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, elever med mycket svår utvecklingsstörning	4,76		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, andra elever än elever med mycket svår utvecklingsstörning	2,97		
Tillägg för internatskola	0,46		
Skolhemsförhöjning	1,86		
Undervisning utomlands enligt lagen om	1,23		

29 §

Priserna per enhet för förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Priserna per enhet för de verksamheter som avses i 2 § 2 mom. 1—5 och 9 punkten fås genom att man från den grunddel av hemkommunsersättningen som finansministeriet bestämt i enlighet med 38 § i lagen om statsandel för kommunal basservice drar av 320,77 euro och multiplicerar skillnaden med följande koefficienter:

	per elev	per närvaromånad	per kurs
Tilläggsundervisning	1,26		
Förlängd läroplikt, förskoleundervisning för femåringar	1,41		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, elever med mycket svår utvecklingsstörning	4,76		
Tilläggsfinansiering för den förlängda läroplikten, andra elever än elever med mycket svår utvecklingsstörning	2,97		
Tillägg för internatskola	0,46		
Skolhemsförhöjning	1,86		
Undervisning utomlands enligt lagen om	1,23		

Gällande lydelse

grundläggande utbildning	
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen	0,186
Annan grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning än den som avses i 2 mom. i den paragrafen	0,046

35 a §

Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § 1—3 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) från priset per enhet för museer 16 479 euro,
- 2) från priset per enhet för teatrar 10 707 euro,
- 3) från priset per enhet för orkestrar 10 612 euro.

60 §

Rättelseförfarande och ändringssökande

Till den del beslutet gäller de antal elever eller studerande som avses i 48 § 1—3 mom. får dock inte rättelse yrkas eller ändring sökas i beslutet.

Föreslagen lydelse

grundläggande utbildning	
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen	0,186
Annan grundläggande utbildning enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning än den som avses i 2 mom. i den paragrafen	0,046

35 a §

Avdrag från priserna per enhet för museer, teatrar och orkestrar

Från de priser per enhet för museer, teatrar och orkestrar som beräknas i enlighet med 35 § 1—3 mom. dras årligen följande belopp av:

- 1) från priset per enhet för museer 17 571 euro,
- 2) från priset per enhet för teatrar 11 525 euro,
- 3) från priset per enhet för orkestrar 11 389 euro.

60 §

Rättelseförfarande och ändringssökande

Till den del beslutet gäller de antal elever eller studerande som avses i 48 § 1 mom. får dock inte rättelse yrkas eller ändring sökas i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 20. Bestämmelserna i 24 b § gäller till och med den 31 december 2019.

2.

Lag

om ändring av 11 b § i lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 11 b § 1 mom., sådant det lyder i lag 958/2017, som följer:

Gällande lydelse

11 b §

Avdrag från priset per enhet för läroanstalter

Från det pris per enhet som bestämts enligt 11 §, i vilket förändringarna enligt 12 § i kostnadsnivån och i verksamhetens omfattning och art har beaktats, avdras

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 11,19 euro,
- 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 3,35 euro,
- 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 3,18 euro,
- 4) för ett sommaruniversitets undervisningstimme 5,83 euro,
- 5) för en studiecentrals undervisningstimme 3,87 euro.

Föreslagen lydelse

11 b §

Avdrag från priset per enhet för läroanstalter

Från det pris per enhet som bestämts i enlighet med 11 §, i vilket förändringarna enligt 12 § i kostnadsnivån och i verksamhetens omfattning och art har beaktats, avdras

- 1) för en folkhögskolas studerandevecka 14,78 euro,
- 2) för ett riksomfattande idrottsutbildningscenters studerandedygn 4,43 euro,
- 3) för ett medborgarinstituts undervisningstimme 4,32 euro,
- 4) för ett sommaruniversitets undervisningstimme 7,62 euro,
- 5) för en studiecentrals undervisningstimme 5,76 euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .